

TJ-107

B.A. – Sem.-I

May-2013

Indian Culture – Indology (EC-I-104)

(History of Gujarat Ancient Period)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

૧. (અ) ગુજરાતનો ઇતિહાસ જાણવાના સાધનો કયા કયા છે ? ચર્ચા કરો. ૭
- અથવા**
- પ્રાચીન ગુજરાતના ભૌગોલિક સીમાડાઓ વિશે નોંધ લખો.
- (બ) હડપ્પાકાલીન સંસ્કૃતિના કેન્દ્રોમાં લોથલના અવશેષો તપાસો. ૭
- અથવા**
- કચ્છમાંથી મળી આવતા પ્રાચીન નગર ધોળાવીરાનું વિસ્તૃત વર્ણન કરો.
૨. (અ) ક્ષત્રપકાલીન રાજા રૂદ્રદામા ૧લાની સિદ્ધિઓની ચર્ચા કરો. ૭
- અથવા**
- પ્રાચીન ગુજરાતના શિક્ષણ કેન્દ્ર તરીકે વલભીના પડતીના કારણોની ચર્ચા કરો.
- (બ) ક્ષત્રપકાલીન સ્થાપત્યો વિશે નોંધ લખો. ૭
- અથવા**
- મૈત્રિકકાલીન સાહિત્ય પર નોંધ લખો.
૩. ટૂંકનોંધ લખો : ૧૬
- (અ) તામ્રપત્રો **અથવા** ક્ષત્રપકાલીન સિક્કાઓ
- (બ) રંગપૂર અને રોજડી **અથવા** અશોકનાં શૈલલેખ
- (ક) ક્ષત્રપકાલીન શિલ્પકલા **અથવા** વલભી વિદ્યાપીઠ
- (ડ) મૈત્રિકકાલીન સ્થાપત્ય **અથવા** મૈત્રિકકાલીન વિદ્યા અને શિક્ષણ
૪. નીચેનામાંથી ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૧૨
- (૧) સાધનો વિના ઇતિહાસ જાણી શકાય ? આ વિધાનની ચર્ચા કરો.
- (૨) સમ્રાટ અશોકની ધર્મભાવના સ્પષ્ટ કરો.
- (૩) ગુર્જર દેશની ટૂંકમાં માહિતી આપો.
- (૪) શામળાજી પાસે દેવની મોરીમાંથી બૌદ્ધધર્મના કયા અવશેષો મળ્યાં છે ?
- (૫) વલભીના મૈત્રિકો અંગેની વિગતો કયા ચીની પ્રવાસીની નોંધમાંથી મળે છે ?
- (૬) પ્રાચીન ગુજરાતનો આનર્ત પ્રદેશ હાલ કયા નામથી ઓળખાય છે ?

૫. (અ) ખાલી જગ્યા પૂરો :

૭

- (૧) હરપ્પન સંસ્કૃતિના મુખ્ય બે કેન્દ્રો _____ અને _____ છે.
- (૨) સોલંકીકાલમાં ગુજરાત માટે _____ શબ્દ પ્રયોગ વપરાયો.
- (૩) _____ એ ગુજરાતમાંથી શોધાયેલું સૌથી પહેલું હડપ્પીય સ્થળ છે.
- (૪) ગુજરાતમાં મૌર્યકાલ ઈ.સ. પૂર્વે ૩૨૨થી _____ સુધીનો ગણાય છે.
- (૫) કોતરેલા લખાણવાળો પથ્થરનો દાબડો _____ સ્થળેથી મળ્યો છે.
- (૬) 'રાવણ વધ' કાવ્યની રચના _____ કવિએ કરી છે.
- (૭) યુ-અન-શ્વાંગે _____ વિદ્યાપીઠની મુલાકાત લીધી હતી.

(બ) નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ દર્શાવો :

૭

- (૧) આરંભિક ઐતિહાસિક કાલથી વિનિમયના સાધન તરીકે શેનો ઉપયોગ થયો ?
(a) સિક્કા (b) નિષ્ક (c) કોડી
- (૨) ભગવાન બુદ્ધના અસ્થિ પર જે સ્મારક ચણવામાં આવતું તેને શું કહે છે ?
(a) વિહાર (b) સ્તૂપ (c) વેદિકા
- (૩) ગુજરાતનો ઈતિહાસ જાણવા માટે કયું સાધન સૌથી મહત્વનું ગણાય છે ?
(a) હાડપીંજરો (b) માટીના વાસણો (c) શિલાલેખો
- (૪) ગુજરાતની રાજધાનીના શહેર તરીકે મૌર્યકાલ દરમ્યાન વડુંમથક હતું.
(a) ગિરિનગર (b) સુરત (c) ભરૂચ
- (૫) ચીની મુસાફર યુ.અન-શ્વાંગ કઈ સદીમાં ભારત આવ્યો હતો ?
(a) ઈ.સ.ની ૭ મી સદી (b) ઈ.સ.ની ૮મી સદી (c) ઈ.સ.ની ૧૧મી સદી
- (૬) તાંબાના પતરાં પર કોતરેલા ભૂમિદાનને લગતા અભિલેખોને શું કહે છે ?
(a) શિલાલેખ (b) દાનશાસન (c) પ્રતિમાલેખ
- (૭) મૈત્રક રાજાઓનાં તામ્રપત્રોમાં કયો સંવત પ્રયોજાયો છે ?
(a) વિક્રમ સંવત (b) વલભી સંવત (c) શકસંવત

Seat No. : _____

TJ-107

B.A. – Sem.-I

May-2013

Indian Culture – Indology (EC-I-104)

(History of Gujarat Ancient Period)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) Which are the sources to know the ancient history of Gujarat ? Discuss. 7
- OR**
- Write a note on the geographical boundaries of ancient Gujarat.
- (b) Check the evidences of Lothal as the centre of Harappan culture. 7
- OR**
- Narrate in detail about the ancient city Dholavira which was found from Kutchh.
2. (a) Discuss the achievement's of Kshatrap King Rudradama I. 7
- OR**
- Discuss the reasons for the fall of Valbhi as the ancient learning centre of Gujarat.
- (b) Write about the architecture of Kshatrap period. 7
- OR**
- Write about the Literature of Maitrak period.
3. Short notes : 16
- (a) Copper plates
- OR**
- Coins of the Kshatrap period
- (b) Rangpur & Rojadi
- OR**
- Rock-edicts of Ashok
- (c) Sculptures of Kshatrapa period
- OR**
- Valabhi Vidhyapith
- (d) Architecture of the Maitraka period
- OR**
- Learning and education of the Maitraka period.

4. Answer in brief : 12
- (1) History can be known without its sources ? Discuss this statement.
 - (2) Clear out the concept of Dharma of Samrat Ashoka.
 - (3) Give information of Gurjardesh in Short.
 - (4) Which remains are found of Bauddha religion from Devni Mori near Shamlaji ?
 - (5) Who was the Chinese traveller from his account, we found the details about the Maitrakas of Valabhi ?
 - (6) By which name Anarta region of ancient Gujarat is known today ?
5. (a) Fill in the blanks : 7
- (1) Two major centres of Harappan culture of Gujarat are _____ and _____.
 - (2) In Solanki period _____ was the word used for Gujarat.
 - (3) _____ is the earliest found Harappan site in Gujarat.
 - (4) The Maurya period in Gujarat started from 322 B.C. to _____ B.C.
 - (5) Inscribed stone casket was found from _____.
 - (6) Ravanvadh Kavya was composed by poet _____.
 - (7) Hu-un-Swang visited _____ vidyapith.
- (b) Find the suitable options : 7
- (1) What was the currency used as a source of exchange from early historical period ?
 (a) Coins (b) Nishka (c) Sea-shell
 - (2) Which memorial was built on the bones of Lord Buddha ?
 (a) Vihar (b) Stupa (c) Vedika
 - (3) Which was the most important source to know the history of Gujarat ?
 (a) Skelatons
 (b) Terracotta utensils
 (c) Inscriptions
 - (4) Which capital was the most important Head Quarter of Gujarat during the Maurya period ?
 (a) Girinagar (b) Surat (c) Bharuch
 - (5) In which century Chinese traveller Yau-an Shwang came to India ?
 (a) 7th century A.D. (b) 9th century A.D. (c) 11th century A.D.
 - (6) What are the copperplate inscriptions called as 'Bhumidan' ?
 (a) Stone inscriptions (b) Danashasana (c) Image inscriptions
 - (7) Which era is used in the copper plate inscriptions of the Maitraka kings ?
 (a) Vikram era (b) Valabhi era (c) Shaka era
-